

CZU 343.1:339.543

ASPECTE GENERALE PRIVIND COMPETENȚA ORGANULUI DE URMĂRIRE PENALĂ
AL SERVICIULUI VAMALGENERAL ASPECTS REGARDING THE COMPETENCE OF THE CRIMINAL PROSECUTION
AUTHORITY OF THE CUSTOMS SERVICE

Mariana PAVLENCU,

doctor în drept, conferențiar universitar,
șef al Catedrei „Drept public, securitate a frontierei, migrație și azil”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
ORCID: 0000-0003-0074-5267

Vitalie COSTIȘANU,

doctorand, Academia „Ștefan cel Mare” a MAI,
procuror în cadrul PCCOCS
ORCID: 0000-0001-9450-0126

Rezumat

Una din autoritățile administrative din Republica Moldova care implementează politica vamală a statului prin aplicarea uniformă și imparțială a legislației în domeniu cu scopul asigurării, în limita competențelor sale, a securității economice a statului este Serviciul Vamal. Printre atribuțiile principale ce-i revin este desfășurarea unei activități operative de investigații cu scopul depistării persoanelor culpabile de pregătirea și comiterea unor contravenții vamale, de contrabandă și de alte infracțiuni ce țin de competența organului de urmărire penală.

Serviciul Vamal este o instituție a statului, responsabilă de gestionarea și controlul importului și exportului de bunuri din și în țară, precum și de aplicarea măsurilor de protecție a frontierelor. Este important de menționat că, în conformitate cu prevederile legale, Serviciul Vamal nu poate efectua anchete penale în cazul infracțiunilor, deoarece această competență aparține exclusiv organului de urmărire penală. Totuși, Serviciul Vamal poate colabora cu organul de urmărire penală în cadrul investigațiilor penale și poate furniza informații și probe relevante în acest sens.

Cuvinte-cheie: politică vamală, autoritate administrativă, infracțiuni, organ de urmărire penală, investigații.

Summary

One of the administrative authorities in the Republic of Moldova that exercises its functions and powers and implements the state's customs policy through the uniform and impartial application of customs legislation in order to ensure, within the limits of its powers, the economic security of the state is the Customs Service. Among the main attributions that fall to him is the competence carried out in the operative activity of investigations with the aim of detecting persons guilty of the preparation and commission of customs violations, smuggling and other crimes that belong to the competence of the criminal investigation body.

The Customs Service being a state institution responsible for managing and controlling the import and export of goods from and into the country, as well as the application of border protection measures. It is important to note that, in accordance with the legal provisions, the Customs Service cannot carry out criminal investigations in the case of crimes, as this competence belongs exclusively to the criminal investigation body. However, the Customs Service may cooperate with the prosecuting authority in criminal investigations and may provide relevant information and evidence in this regard.

Keywords: customs policy, administrative authority, crimes, criminal investigation body, investigations.

Introducere. Atât legislația Republicii Moldova, cât și doctrina operează cu mai mulți termeni atunci când se referă la organele vamale, și anume cei de organ executiv, de organ al administrației publice, autoritate publică, organ public, etc. [21, p. 20]

Astfel, cu referire la noțiunea organelor vamale, în literatura de specialitate sunt întâlnite

mai multe definiții și dacă doctrina rusă și legislația Republicii Moldova folosesc noțiunea de „*organe vamale*”, atunci cercetătorii români și reglementările UE folosesc noțiunea de „*autoritate vamală*” sau de „*administrație vamală*”, în toate cazurile termenii respectivi având același sens [8, p. 25].

Metode și materiale aplicate. Acest articol este elaborat prin folosirea informațiilor obținute în rezultatul numeroaselor cercetări a diverselor materiale teoretice, normative și empirice. Problematika respectivă a fost cercetată cu folosirea mai multor metode de investigare științifică, specifice teoriei și doctrinei procesual-penale: metoda logică, metoda analizei comparative, analiza sistemică etc.

Rezultate obținute și discuții. Cercetătorul rus S.V. Halipov se referă la organele vamale ca la un sistem unic, centralizat, care formează mecanisme individuale subordonate pe verticală ce se compun din următoarele verigi: organele puterii executive (aparatură centrală), direcțiile vamale regionale, vămile și posturile vamale [27, p. 22], iar cercetătorii români I. Condor și S. Cristea Condor, insistă pe rolul de bază al acestui subiect – autoritatea vamală este abilitată să efectueze controlul vamal al mărfurilor și persoanelor fizice [5, p. 18].

În acest context, este de o reală valoare abordarea cercetătorului autohton Ianuș Erhan, care propune următoarea definiție a organelor vamale – *organ al puterii executive, care are caracter juridic, activează din numele statului, este împuternicit cu atribuții, își îndeplinește funcțiile și sarcinile în sfera activității vamale și în alte domenii cu ajutorul formelor și metodelor de activitate specifice* [9, p. 12] și este responsabil de aplicarea reglementărilor vamale și a altor reglementări conexe [8, p. 27].

Ce ține de legislația vamală a UE, noțiunea de „*organ vamal*” (administrație vamală) este dată de art.4 al Codului vamal modernizat [7, p. 38], care stabilește că „...prin „*autorități vamale*” înțelegem administrațiile vamale ale statelor membre responsabile pentru aplicarea legislației vamale și orice alte autorități abilitate, prin legislația națională, să aplice anumite dispoziții vamale” [19].

Generalizând constatările făcute supra, putem afirma că Serviciul Vamal este o autoritate administrativă din subordinea Ministerului Finanțelor [11], care implementează politica vamală a statului prin aplicarea uniformă și imparțială a legislației în domeniul în scopul asigurării securității economice a statului. Iar activitatea Serviciului Vamal este un gen special de acțiune aflată în serviciul public, fiind parte componentă a sistemului organelor de drept și al organelor securității statului [20].

În vederea îndeplinirii scopului pentru care a fost instituit, Serviciul Vamal este abilitat cu o serie de competențe funcționale: implementarea politicii vamale a statului prin aplicarea uniformă și imparțială a legislației vamale; facilitarea comerțului; asigurarea respectării reglementărilor vamale și a legislației fiscale la trecerea mărfurilor și a mijloacelor de transport peste frontiera vamală; perceperea drepturilor de import și a drepturilor de export; efectuarea vămuirii; efectuarea controlului și a supravegherii vamale, inclusiv prevenirea, depistarea și combaterea contrabandei și a eschivării de la achitarea drepturilor de import/export și a altor plăți; contribuirea la prevenirea și combaterea spălării banilor, la combaterea terorismului internațional, precum și a traficului ilicit de droguri, armament și muniții, în limita competențelor sale; asigurarea îndeplinirii obligațiilor internaționale ale statului în domeniul vamal, în limita competențelor sale [16].

Funcțiile organului vamal constituie totalitatea acțiunilor prevăzute de legislația vamală și îndreptate la realizarea politicii vamale. Întru realizarea acestor funcții, organele vamale sunt înzestrate cu anumite atribuții, prin care înțelegem totalitatea drepturilor și obligațiilor de care dispun acestea și funcționarii vamali și care sunt stabilite în Codul Vamal și alte acte normative [21, p. 28].

Caracteristic pentru organele vamale este faptul că acestea au rolul să asigure respectarea regimului de trecere peste frontiera vamală a mărfurilor și mijloacelor de transport, evidențiindu-se în primul rând ca organe de aplicare a legii [9, p. 12].

Analizând competența funcțională a organelor vamale, considerăm că aceasta poate fi sistematizată în trei funcții de bază: *de reglementare, de ocrotire a normelor de drept și cea fiscală*.

Prin urmare, activitatea organelor vamale se caracterizează prin ocrotirea normelor de drept, cu aplicarea a diferite măsuri în vederea asigurării respectării drepturilor și libertăților persoanei, a agenților economici, instituțiilor și organizațiilor [9, p. 12].

Este sub orice critică locul și rolul organelor vamale în ierarhia organelor de drept, în condițiile în care art. 9 alin.(2) din CV stabilește expres că „*Organele vamale sunt organe de drept care constituie un sistem unic al Serviciului Vamal, format din aparatul central al Serviciului Vamal, birouri vamale și posturi vamale*” [4].

În același context, art. 6 alin.(1) din Legea privind activitatea specială de investigații, prevede că „*activitatea specială de investigații se efectuează de către ofițerii de investigații ai subdiviziunilor specializate din cadrul ori subordonate Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Apărării, Centrului Național Anticorupție, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, Serviciului Vamal, Serviciului Fiscal de Stat și Administrației Naționale a Penitenciarelor*” [18], iar art. 403 alin.(1) din CC [1] stabilește că Serviciul Vamal este competent să examineze contravențiile prevăzute la art. 79 alin. (3), art. 265, 287, 287¹, 287² din aceeași lege.

De remarcat că inițial Serviciul Vamal nu dispunea de competențe în domeniul urmăririi penale, în atribuțiile sale intrând doar efectuarea unei cercetări prealabile până la începerea urmăririi penale și doar după operarea modificărilor de la art. 106 din CPP (*redacția 1961*), prin puterea Legii nr. 472-XIV din 25.06.1999 [17], au fost instituți anchetatorii penali ai organelor securității naționale și anchetatorii penali ai organelor vamale.

Serviciul Vamal al Republicii Moldova a fost primul organ vamal din spațiul CSI care și-a creat organul său de urmărire penală. Apreciind rezultatele pozitive ale organelor vamale din Republica Moldova, serviciile vamale din Georgia, Azerbaidjan și Kazahstan și-au creat și ele organe de urmărire penală. Concomitent, și organele vamale ale Rusiei, Belarusului și Armeniei au în competență cercetarea prealabilă a infracțiunilor vamale, adică pornirea nemijlocită a urmăririi penale și efectuarea acțiunilor de urmărire penală preliminară, cu expedierea ulterioară a cauzelor penale organelor de anchetă [6, p. 35].

În multe state ale UE, cum ar fi Marea Britanie, Franța, Austria, Belgia, Germania, Ungaria, Suedia, Lituania, etc., organele vamale sunt abilitate cu funcția de investigare și anchetare a cauzelor penale pe faptul infracțiunilor vamale. În activitatea lor organele vamale ale țărilor menționate au competențe de investigare, respectiv anchetare a cauzelor penale până la transmiterea acestora în instanța de judecată [6, p. 34].

De asemenea, sunt o categorie de state ale UE în care organele vamale nu dispun de funcții în anchetarea infracțiunilor vamale (Italia, România, Bulgaria, etc.). Cel mai elocvent exemplu este cel al României, în care problema acordării organelor vamale a atribuțiilor respective constituie unul dintre cele mai discutate aspecte. Astfel, infracțiunile care sunt descoperite de către reprezentanții autorităților vamale române sunt preluate imediat pentru examinare de către organe ale poliției [6, p. 34].

Analizând experiența țărilor europene, putem concluziona că argumentele principale pentru anchetarea infracțiunilor vamale de către organul de urmărire penală din structura serviciilor vamale sunt: cunoștințele profesionale ale colaboratorilor vamali în domeniul depistării și documentării infracțiunilor vamale, schimbul operativ de informații între subdiviziunile vamale, accesul nelimitat în zona de control vamal, cunoașterea și folosirea pe larg a tehnologiilor de control

avansate, etc. [8, p. 146]

Autorul B.N. Gabricidze consideră că organele vamale, chiar dacă îndeplinesc funcții procesual-penale și contravenționale, au și caracter administrativ-executiv, totodată fiind în același rând cu alte organe de ocrotire a normelor de drept, mai ales cu poliția [24, p. 89].

De remarcat că, în calitate de organ de drept, instituțiile vamale apără suveranitatea și securitatea economică a statului, drepturile și interesele legitime ale persoanelor fizice și juridice. În plus, organele vamale duc lupta cu infracțiunile și contravențiile vamale [23, p. 24].

Este adevărat faptul că orice organ al puterii executive poate fi considerat ca organ de ocrotire a normelor de drept. Caracterul de organ de drept al instituțiilor vamale este determinat de înseși structura activității vamale, precum și de faptul că toate sarcinile și atribuțiile de bază în domeniul dat acestea le îndeplinesc luând în considerație interesele țării, asigurarea suveranității și securității economice a acesteia [28, p. 98].

Sarcinile de bază asigurate de către organele vamale denotă caracterul de protecție a normelor de drept al activității acestora. Activitatea organelor vamale trebuie să fie îndreptată în sensul protecției suveranității și securității economice a statului, asigurării drepturilor cetățenești, a agenților economici și a organelor statale, în vederea respectării de către aceștia a obligațiilor în raporturile vamale [26, p. 89].

Prin urmare, organele vamale au un rol important în ocrotirea normelor de drept, acest lucru fiind determinat de faptul că infracțiunile comise în cadrul activității vamale constituie una dintre cele mai răspândite forme de activitate criminală, care aduce un prejudiciu economic și politic esențial intereselor statului [22, p. 224].

Funcția de ocrotire a normelor de drept reprezintă o activitate esențială a organelor de drept [25, p. 448] și se realizează prin constatarea infracțiunilor, efectuarea urmăririi penale și realizarea măsurilor speciale de investigații.

Activitatea de ocrotire a normelor de drept este efectuată de către organele vamale de toate nivelurile. Astfel, Aparatul Central al Serviciului Vamal organizează activitatea de combatere a fraudelor, contravențiilor și infracțiunilor vamale, realizează măsurile de contracarare a trecerii peste frontiera vamală a substanțelor narcotice și psihotrope, a armelor și munițiilor, a valorilor culturale etc. Birourile și posturile vamale sunt responsabile de aplicarea și realizarea nemijlocită a atribuțiilor în domeniul dat într-o anumită regiune de activitate [6, p. 34].

În cadrul administrației vamale din Republicii Moldova activează următoarele subdiviziuni specializate în domeniul ocrotirii normelor de drept:

- urmărirea penală;
- investigațiile operative;
- echipele mobile;
- asistența administrativă.

Acest cadru instituțional corespunde standardelor europene și înglobează o competență vastă pentru realizarea atribuțiilor organelor vamale în domeniul menționat [6, p. 34].

Prin comiterea infracțiunilor vamale se amenință sau se lezează efectiv valori sociale de maximă importanță pentru securitatea economică a statului și pentru interesele legitime și legale ale cetățenilor Republicii Moldova. Un mijloc de apărare a valorilor date este incriminarea și sancționarea faptelor respective [21, p. 239].

Potrivit prevederilor alin. (1), art. 222 din CV „Urmărirea penală în domeniul vamal se efectuează de organul de urmărire penală din Serviciul Vamal și de subdiviziunile lui teritoriale”, iar art. 221 stabilește că „Obiectul urmăririi penale în cauzele ce țin de competența organelor vamale îl constituie colectarea de probe privind infracțiunea, identificarea făptuitorului ei și punerea lui sub învinuire în conformitate cu legislația” [4].

Art. 223 din CV stabilește competența organelor de urmărire penală în domeniul vamal [10, p. 332].

Astfel, potrivit acestei norme, organul de urmărire penală a Serviciului Vamal „...efectuează cercetarea penală și ancheta preliminară în toate cazurile de contrabandă și de alte infracțiuni a căror cercetare este atribuită de Codul de procedură penală competenței organelor vamale” [4].

Această normă de fapt este una de blanchetă care face trimitere la prevederile art. 268 din CPP, potrivit căreia „Organul de urmărire penală al Serviciului Vamal efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute în art. 248, 248¹, 248² și 249 din Codul penal” [2].

Făcând o analiză de ansamblu a reglementărilor indicate supra, concluzionăm că, în pofida caracterului învechit al prevederilor de la art. 223 din CV, care operează cu noțiuni de genul „cercetare penală”, „anchetă preliminară”, reminiscențe ale legislației precedente, prevederi care nu mai corespund situației de fapt, le considerăm mai vaste ca conținut în plan comparativ cu prevederile normei de la art. 268 din CPP, or acestea limitează competența organului vamal de a efectua urmărirea penală doar în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 248 (contrabanda), 248¹ (contrabanda cu mărfuri accizate), 248² (colectarea, deținerea, producerea, transportul, preluarea, depozitarea, predarea, desfacerea și vânzarea mărfurilor introduse prin contrabandă) și 249 (eschivarea de la plata drepturilor de import) din CP, situație care nu corespunde realității.

În această ordine de idei, este de menționat că, potrivit prevederilor art. 269¹ din CPP [2], competența de a efectua urmărirea penală în cazul infracțiunilor împotriva justiției revine organului de urmărire penală în competența căruia se află infracțiunea de bază. Prin urmare, și organul de urmărire penală a Serviciului Vamal este competent să exercite urmărirea penală în cazul infracțiunilor împotriva justiției care au fost comise la investigarea sau în legătură cu investigarea infracțiunilor prevăzute la art. 248, 248¹, 248² și 249 din CP.

Într-o altă ordine de idei, în cazurile de conexitate a unor fapte cu infracțiunile atribuite în competența Serviciului Vamal, considerăm că urmărirea penală în cazul acestora urmează a fi exercitată tot de către organul de urmărire penală al Serviciului Vamal.

În final, măcar și teoretic, pot exista situații în care procurorul general și adjuncții săi să dispună organului de urmărire penală al Serviciului Vamal (art. 271 alin.(7) din CPP) efectuarea urmăririi penale într-o cauză penală, alta decât cea de investigare a infracțiunilor prevăzute la art. 268 din CPP.

Având în vedere constatările prezentate supra și pentru a nu lăsa loc pentru interpretări, considerăm necesar de a modifica prevederile normelor de la art. 268 din CPP și respectiv art. 223 din CV, astfel încât acestea să aibă conținuturi dacă nu identice, atunci similare care să cuprindă situațiile analizate.

În acest context considerăm că normele respective urmează să aibă următorul conținut: „Organul de urmărire penală al Serviciului Vamal efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor prevăzute la art. 248, 248¹, 248² și 249 din Codul penal, în privința infracțiunilor asociate, conexe sau în privința infracțiunilor a căror competență i-a fost atribuită”.

Dacă este să reieșim din prevederile art. 268 și respectiv art. 273 alin.(1) lit. c) din CPP, competența de a constata și de a exercita urmărirea penală, în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 248, 248¹, 248² și 249 din CP, revine în mod exclusiv Serviciului Vamal. Cu toate acestea, în practică apar unele confuzii legate de faptul că, de multe ori, infracțiunile de contrabandă sunt constatate de Poliția de Frontieră, subdiviziune a MAI, care inter alia este responsabilă de supravegherea frontierei de stat a Republicii Moldova.

Astfel, potrivit prevederilor art. 273 alin.(1), lit. a¹) din CPP [2], Poliția de Frontieră este competentă de a constata infracțiuni atribuite prin lege în competența sa, în condițiile în care Legea procesual-penală nu determină o competență diferită pentru această entitate, alta decât cea

stabilită pentru organul de urmărire penală al MAI, ceea ce poate determina numeroase dificultăți la aplicarea legislației în vigoare.

În speță, art. 1 alin. (2) din Legea nr. 283 stabilește că Poliția de Frontieră nu este o entitate separată, dar „...este autoritate administrativă, în subordinea Ministerului Afacerilor Interne, care exercită atribuțiile și implementează politica statului în domeniul managementului integrat al frontierei de stat, al combaterii migrației ilegale și a criminalității transfrontaliere” [15]. Cu toate acestea, art.6 alin.(2) lit. a) din aceeași lege stabilește că „Poliția de Frontieră realizează, în limita competențelor, acțiuni de prevenire, depistare și contracarare a migrației ilegale și a **altor infracțiuni transfrontaliere** legate de circulația ilegală a persoanelor și mijloacelor de transport, legate de traficul de arme și muniții, inclusiv arme de distrugere în masă și materiale conexe, traficul de substanțe și deșeuri radioactive și/sau nucleare, deșeuri periculoase, traficul de obiecte de artă, obiecte de valoare istorică și arheologică, obiecte de proprietate intelectuală, traficul de specii de animale și soiuri de plante pe cale de dispariție..., efectuează măsuri speciale de investigație, precum și exercită urmărirea penală”.

Potrivit prevederilor art. 3 din Legea nr. 215 din 04.11.2011, prin **criminalitate transfrontalieră** se înțelege activitatea infracțională desfășurată de o persoană sau de mai multe persoane pe teritoriul a cel puțin două state, prin care se aduce un prejudiciu valorilor sociale apărute de normele juridice [14].

Având în vedere că infracțiunea de contrabandă, sub aspectul laturii obiective, se realizează prin acțiuni de introducere sau de scoatere de pe teritoriul Republicii Moldova a mărfurilor, drogurilor, substanțelor cu efecte puternice, toxice, otrăvitoare, radioactive, explozive, precum și a deșeurilor nocive și a produselor cu destinație dublă, a armamentului, a dispozitivelor explozive, a munițiilor, a valorilor culturale, eludând-se controlul vamal ori tăinuindu-le de el prin ascundere în locuri special pregătite sau adaptate în acest scop [3] și în virtutea activității prestate de către Poliția de Frontieră și Serviciul Vamal, care în comun supraveghează frontiera de stat (art. 18 alin. (1) din Legea nr. 215) [14], faptele de contrabandă pot fi constatate de ambele entități, iar exercitarea urmăririi penale ține de competența organului de urmărire penală al Serviciului Vamal.

Contrar acestor constatări, art. 6 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 283 [15] stabilește că „Poliția de frontieră realizează, în limita competențelor, acțiuni de prevenire, depistare și contracarare a migrației ilegale și a altor infracțiuni transfrontaliere legate de circulația ilegală a persoanelor și mijloacelor de transport, legate de traficul de arme și muniții, inclusiv arme de distrugere în masă și materiale conexe, traficul de substanțe și deșeuri radioactive și/sau nucleare, deșeuri periculoase, traficul de obiecte de artă, obiecte de valoare istorică și arheologică, obiecte de proprietate intelectuală, traficul de specii de animale și soiuri de plante pe cale de dispariție...”. Alin.(5) al aceleiași norme completează aceste prevederi, indicând că „Pentru asigurarea realizării sarcinilor de prevenire și combatere a criminalității transfrontaliere, inclusiv a traficului de ființe umane, a organizării migrației ilegale, a trecerii ilegale a frontierei de stat, a contrabandei, a falsificării și folosirii frauduloase a documentelor, Poliția de Frontieră, în limitele stabilite de legislație, exercită urmărirea penală, constată și examinează contravențiile, întreprinde expertiza judiciară, efectuează măsuri speciale de investigație” [15], ceea ce ne poate determina să credem că Poliția de Frontieră este competentă să exercite urmărirea penală, inclusiv în cauzele de contrabandă.

Această confuzie este întreținută și de prevederile pct. 7, alin. (4) lit. (e) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră [12], care stabilește că această entitate „...efectuează urmărirea penală în privința infracțiunilor atribuite în competență, a celor conexe, precum și a infracțiunilor constatate de către angajații Poliției de Frontieră în legătură cu exercitarea atribuțiilor de serviciu...”.

Reieșind din logica prevederilor legale indicate supra, s-ar putea considera că organul de

urmărire penală al Poliției de Frontieră este competent să efectueze urmărirea penală în cazul infracțiunilor transfrontaliere și, deci, și în cazul infracțiunilor prevăzute la art. 248, 248¹, 248² și 249 din CP sau cel puțin în cazul în care Poliția de Frontieră nemijlocit a constatat aceste infracțiuni în cadrul activității prestate, ceea ce în opinia noastră este inadmisibil, potrivit raționamentelor după cum urmează.

Întru realizarea atribuțiilor de serviciu, Poliția de Frontieră este abilitată nu doar cu dreptul de a verifica valabilitatea actelor de călătorie a persoanelor și a documentelor de însoțire a mărfii, dar poate efectua și controlul fizic atât al persoanei, cât și al încărcăturilor.

În aceste condiții, organul de constatare al Poliției de Frontieră, întru respectarea prevederilor art. 273 alin.(3) din CPP [2], în 24 de ore va remite materialele acumulate organului de urmărire penală al Poliției de Frontieră, care la rândul său, va stabili dacă din actul de sesizare rezultă cel puțin o bănuială rezonabilă că s-a comis o infracțiune de contrabandă și nu există circumstanțe care împiedică începerea urmăririi penale pentru a dispune începerea urmăririi penale. urmând ca în termen de trei zile să-și decline competența în favoarea organului de urmărire penală al Serviciului Vamal (*art.271 alin.(2) din CPP*).

În situația cercetată suntem în condițiile concurenței dintre prevederile Legii cu privire la Poliția de Frontieră și prevederile Legii procesual penale privind competența Poliției de Frontieră și a Serviciului Vamal la investigarea infracțiunilor transfrontaliere prevăzute la art. 248, art.248¹, art. 248² și art. 249 din CP. Deci, suntem în condițiile unui conflict de norme dintre două acte normative de același nivel – *legi organice*, și în aceste condiții apare cât se poate de stringent chestiunea legată de aplicarea acestor instrumente pe domeniul competenței organului de urmărire penală.

Pentru soluționarea situației create, ținem să menționăm că, între normele Legii cu privire la Poliția de Frontieră și CPP, pe domeniul urmăririi penale, în general, și aspectele legate de competența organului de urmărire penală al Serviciului Vamal și Poliției de Frontieră, în special, este un raport de parte la întreg. Pe cale de consecință, Legea procesual penală are forță juridică superioară, iar potrivit art. 7 din Legea nr. 100 din 22.12.2017 [13], „*Actul normativ cu forță juridică superioară poate modifica sau abroga un act normativ cu forță juridică inferioară al aceluiași emitent...*”

Mai mult, potrivit prevederilor art. 2 alin.(1) din CPP „*Procesul penal se reglementează de prevederile Constituției Republicii Moldova, de tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte și de prezentul cod*”, iar alin. (4) din aceeași lege stabilește că „*Normele juridice cu caracter procesual din alte legi naționale pot fi aplicate numai cu condiția includerii lor în prezentul cod*”.

Astfel, competența organului de urmărire penală al Poliției de Frontieră, descrisă și în Legea cu privire la Poliția de Frontieră, va trebui apreciată și interpretată doar în sensul limitelor instituite de CPP și în niciun caz în mod extensiv.

Prin urmare, competența de a efectua urmărirea penală, în cazul infracțiunilor prevăzute de art. 248, art.248¹, art. 248² și art. 249 din CP, revine în mod exclusiv organului de urmărire penală al Serviciului Vamal, indiferent cine a constatat infracțiunile respective și doar în condițiile art. 271 alin. (7) din CPP. Așa că efectuarea urmăririi penale poate fi dispusă unui alt organ de urmărire penală, inclusiv celui al Poliției de Frontieră.

Concluzii. Organul de urmărire penală este competent să exercite urmărirea penală și în cazul infracțiunilor împotriva justiției, pe care le-a stabilit nemijlocit în cadrul investigării infracțiunilor atribuite în competență.

Infracțiunile aflate în competența organului de urmărire penală al Serviciului Vamal pot fi constatate și de alte organe de urmărire penală, altele decât cel al Serviciului Vamal, inclusiv de organul de constatare al Poliției de Frontieră, doar că după pornirea urmăririi penale, în termen

de 3 zile, cauza penală va fi remisă pentru continuarea urmăririi penale organului de urmărire penală al SV (art. 271 alin. (2) din CPP).

Organul de urmărire penală exercită urmărirea penală în cauzele penale conexe cauzelor aflate în competența sa, cu condiția că competența i-a fost atribuită prin ordonanța procurorului general sau a adjuncților săi (art. 271 alin. (7) din CPP). În aceleași condiții, organul de urmărire penală al Serviciului Vamal poate exercita urmărirea penală în orice cauză penală, indiferent de faptul dacă are sau nu legătură cu cauza penală investigată.

Considerăm că, pentru a evita aglomerarea neîntemeiată a organului de urmărire penală al Serviciului Vamal cu investigarea diferitelor infracțiuni cu caracter transfrontalier, se impune necesitatea intervenției legiuitorului pentru stabilirea competenței Poliției de Frontieră la investigarea unor fapte transfrontaliere mai puțin periculoase (*contrabandă cu droguri, substanțe periculoase, armament, etc.*).

Referințe bibliografice

1. Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218 din 24 octombrie 2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 17.03.2017, nr. 78-84.
2. Codul de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122-XV din 14 martie 2003. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 07.06.2003, nr.104-110/447.
3. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18 aprilie 2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 14.04.2009, nr. 72-74 art. 195.
4. Codul vamal al Republicii Moldova nr. 1149 din 20 iulie 2000. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 23.12.2000, nr. 160-162/1201.
5. CONDOR I., CRISTEA CONDOR S. Drept vamal și fiscal. București: Lumina Lex, 2002, 307 p. ISBN 973-588-447-X.
6. ERHAN Ianuș. Atribuțiile organelor vamale în domeniul ocrotirii normelor de drept. În: Revista „Legea și Viața”, 2013, nr. 1(253). ISSN 1810-309X.
7. ERHAN Ianuș. Organele vamale – aspect conceptuale: noțiuni, competențe legale și principii de activitate. În: Revista Națională de Drept, 2012, nr. 9. ISSN 1811-0770.
8. ERHAN Ianuș. Statutul juridic al organelor vamale în Republica Moldova (monografie). Chișinău: Tipografia „Print-Caro”, 2015. 217 p. ISBN 978-9975-56-217-1.
9. ERHAN Ianuș. Locul și rolul organelor vamale în cadrul sistemului de organe statale. În: Revista națională de drept, 2010, nr. 11. ISSN 1811-0770.
10. GUREU Valeriu și al. Drept vamal (Note de curs). Chișinău: Tipografia „Print-Caro”, 2016. 382 p. ISBN 978-9975-56-337-6.
11. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 4 din 02 ianuarie 2007 cu privire la aprobarea efectivului-limită și a Regulamentului privind organizarea și funcționarea Serviciului Vamal. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 12.01.2007, nr. 3-5/15.
12. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1145 din 21 noiembrie 2018 cu privire la organizarea și funcționarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 14.12.2008, nr. 480-485 art. 1308.
13. Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 12.01.2018, nr. 7-17/34.
14. Legea nr. 215 din 04 noiembrie 2011 cu privire la frontiera de stat a Republicii Moldova. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 20.04.2012, art. nr. 243.
15. Legea nr. 283 din 28 decembrie 2011 cu privire la Poliția de Frontieră. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 20.04.2012, nr. 76-80.
16. Legea nr. 302 din 21 decembrie 2017 cu privire la Serviciul Vamal. În: Monitorul Oficial al

- Republicii Moldova, 02.03.2018, nr. 68-76 art. 143.
17. Legea nr. 472-XIV din 25 iunie 1999 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 15.07.1999, nr. 73-77/335.
 18. Legea nr. 59 din 29 martie 2012 privind activitatea specială de investigații. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 08.06.2012, nr. 113-118.
 19. Regulamentul (CE) nr. 450/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2008 de stabilire a Codului Vamal Comunitar (Codul Vamal Modernizat) [online]. În: Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 145/1 din 04.06.2008 [citat 11.02.2023]. Disponibil: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02008R0450-20130619&from=DE>.
 20. SMEȘNAIA Tatiana. Noua Lege cu privire la Serviciul Vamal [online]. Monitorul Fiscal, 07 martie 2018 [citat 08 februarie 2023]. Disponibil: <https://monitorul.fisc.md/editorial/noua-lege-cu-privire-la-serviciul-vamal.html/>.
 21. ȚURCAN P., ERHAN I., CIOBANU O., ROTUNDU E. Drept vamal (Note de curs). Chișinău: Tipografia „Print-Caro”, 2016. 255 p. ISBN 978-9975-56-313-0.
 22. АГАБАЛАЕВ М.И. Организационно-правовые основы деятельности и основные функции таможенных органов Российской Федерации. Москва: Экономика, 2006. 256 с. ISBN 5-282-02560-4.
 23. АНДРИАШИН Х.А., СВИНУХОВ В.Г., БАЛАКИН В.В. Таможенное право. Учебник. Москва: Магистр, 2008. 367 с. ISBN 78-5-9776-0042-2.
 24. ГАБРИЧИДЗЕ Б.Н., ЧЕРНЯВСКИЙ А.Г. Курс таможенного права Российской Федерации. Москва: Дело и Сервис, 2002. 528 с. ISBN 5-8018-0162-6.
 25. ДРАГАНОВ В.Г., РАССОЛОВ М.М. Таможенное право. Москва: Закон и право, 2001. 639 с. ISBN 5-238-00272-6.
 26. НОЗДРАЧЕВ А.Ф. Таможенное право. Москва: Волтерс Клувер, 2007. 688 с. ISBN 978-5-466-00218.
 27. ХАЛИПОВ С.В. Таможенное право. Москва: Зерцало-М, 2004. 384 с. ISBN 5-94373-092-3.
 28. ЧЕРНЯВСКИЙ А.Г. Таможенное право. Москва: ЮСТИЦИЯ, 2016. 556 с. ISBN 978-5-4365-0911-2.